

Asia: VN/5875/2019

Lausuntopyyntö saamelaiskäräjälain muutosta valmistellun toimikunnan mietinnöstä

Lausunnonantajan lausunto

1 luku Yleiset säännökset (pois lukien 3 §)

1 § Lain tarkoitus

Pidämme hyvänä, että säännöksessä on maininta saamelaisten itsemääräämisoikeudesta.

Perustuslaki turvaa saamelaisten aseman alkuperäiskansana, jolla on turvattu perusoikeus harjoittaa ja ylläpitää kieltään ja kulttuuriaan. Tämä sisältää ajatuksen siitä, että saamelaiset saavat itse määrätä

näistä asioista ja ohjata tätä kehitystä. Kansainvälinen oikeus on kehittynyt suuntaan, jossa sekä alkuperäiskansoille että muille kansoille kuuluu ns. kansojen oikeuksia, joihin kuuluu erottamattomasti itsemääräämisoikeus. Lain tarkoitusta määrittelevä säännös on hyvä ja tarkoituksenmukainen.

2 § Valtion taloudellinen vastuu

On erittäin hyvä, että säännöksessä on mainittu siitä, että valtion talousarvioissa on varattava riittävät

määrärahat laissa tarkoitettuihin tehtäviin. Yleisen linjan tulisikin olla, että valtio tekee korjaavia ja riittävän suuria

taloudellisia toimenpiteitä kaikkia niitä kansoja kohtaan, joihin on kohdistunut sulauttamispolitiikkaa.

3 § Oikeus tulla merkityksi vaaliluetteloon

Katsomme, että säännöksen kielikriteerin muuttaminen vastaamaan pohjoismaista saamelaissopimusta on hyvä asia. Säännös on nykytilaa selkeämpi ja tarkkarajaisempi.

2 luku Saamelaiskäräjien tehtävät (5-8 §)

Säännöksen 5 §:n maininta siitä, että saamelaiskäräjät edistää saamelaisten itsemääräämisoikeuden toteutumisesta myös niissä asioissa, jotka eivät kosketa kieltä, kulttuuria tai asemaa alkuperäiskansana, on hyvä. Kansoilla tulisi olla aina itsemääräämisoikeus itseään koskevissa asioissa.

Kannatamme myös sitä, että saamelaiskäräjät turvaavat osaltaan perus- ja ihmisoikeuksien toteutumista.

9 § Yhteistoiminta- ja neuvottelovelvoite sekä 9 b § Menettely yhteistoiminnassa ja neuvotteluissa

-

9 a § Saamelaisten oikeuksien huomioiminen viranomaisten ja muiden julkisia hallintotehtäviä hoitavien toiminnassa

-

3 luku Toimikausi, toimielimet ja toiminta

-

3 a luku Kirjanpito ja tilintarkastus

-

4 luku Saamelaiskäräjien vaalit

-

5 luku Muutoksenhaku vaaliluetteloa koskevissa asioissa

41 § Muutoksenhakulautakunnan tehtävä ja toimivalta

On hyvä, että saamelaiskäräjien vaaliluettelon muutoksenhakua uudistetaan saamelaisten itsemääräämisoikeutta tukeväksi. Katsomme, että saamelaisilla, kuten kaikilla alkuperäiskansoilla ja muilla kansoilla, tulee olla vahva itsemääräämisoikeus itseään koskevissa asioissa.

41 m § Jatkovalitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen

YK:n alkuperäiskansojen oikeuksien julistuksen 33 artiklan mukaan alkuperäiskansoilla on oikeus määrätä toimielintensä rakenteet ja valita niiden jäsenet omia menettelyjään noudattaen. Tämän huomioiden katsomme, että KHO:n roolin tulee jäädä kapeaksi.

6 luku Erinäiset säännökset

-

Rikoslain 40 luvun 11 §

-

Muita huomioita

Näemme, että saamelaiskäräjälain muutosta valmistellut toimikunta on tehnyt perusteellista ja harkittua työtä saamelaiskäräjälain uudistamiseksi. Lain uudistuksessa otetaan nykyistä paremmin huomioon saamelaisten itsemääräämisoikeus ja kansainvälisen oikeuden kehitys.

Kondie Tuomo

Karjalazet Nuoret Suomes - Karjalaiset Nuoret Šuomešša ry